

Vaqf Osmanlı

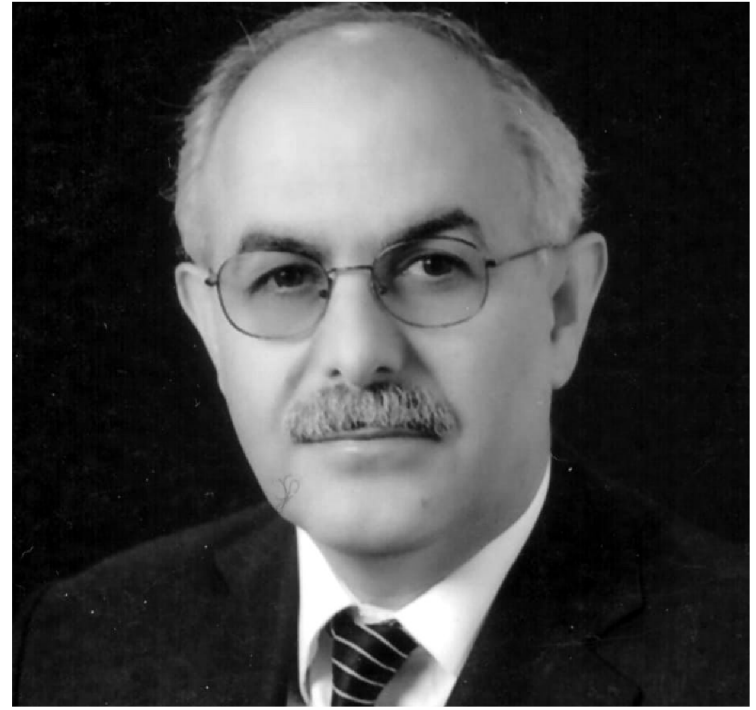
Hikmətin şəxsiyyətindən, Türk sevdasından, mücadiləsindən, yaradıcılığında bəhs edən monoqrafiyanın bölümlərindən biri belə adlanır: "Nazim Hikmətin kişiliyi (şəxsiyyəti) və şairliyi". Kişilik (şəxsiyyət), söz və bilim adamı, vətən oğlu. Bu üç mənəvi kriteriya bir-birini tamamlamasa, kişilik (şəxsiyyət) də nüfuzdan düşər, söz, elm də. Belələri Vətənin oğlu da ola bilməz. Ali Kafkasyalı üçün ən ümdə əxlaq ölçüsü kişilidir (şəxsiyyət). Bu mənəvi

Kommunist Partiyasından qovulmuş bir xaindi.

- Kiminə görə o, haqsız yərə ölkəsindən didərgin düşmüş və xain elan edilmiş yaxşı bir şairdi. Kiminə görə o, dünya miqyasında məşhur kommunist şairdi.

- Kiminə görə o, siyasi müzakirələrin ortasında qalmış, bu üz-dən uzun illər həbsdə yatmış, həyatının qalanını ölkəsinə həsrət bir vəziyyətdə yaşamış siyasi bir kişiydi.

Nə olsun ki, Nazim Hikmətin yaşadığı yerlərdəkilərin və dünyadakıların baxışı çox fərqliydi. Nazim Hikmət bir Türk şairiydi

Prof. Dr. Ali Kafkasyalı'nın "Böyük Türk şairi Nazim Hikmət və Türk Dünyası" monoqrafiyası üzərinə fikir gəzintiləri

Zamanın sərt sınaqlarından el, Vətən, torpaq, insan sevgisi sayəsində üzəg çıxan, bu gün də ehtiramla, sevgilə anılan böyük Türk oğlu, şairi, istiqlal və barış savaşıçı Nazim Hikmətdən bəhs edən Vətən yanğılı, bilgili möhtəşəm və fundamental bir kitablə üz-üzəyəm. Türkçülüğün, Turançılığın yorulmaz yolçusu, ulu Türkün Vətən, millət sevdalı oğlu Türkiyədəki Erzincan Binali Yıldırım Universitetinin Prof. Dr. U,10-larla cild Türk dünyasını tədqiqinə yönəlik kitab və monoqrafiyaların müəllifi, Oğuz-Türk kökənli, bolşevik işğalına qarşı Azərbaycanda on ildən çox ölüm-dirim mücadiləsi aparmış məşhur qəhrəman qaçaq Aloy Hacının Karsda doğulan oğlu Ali Kafkasyalı'nın "Böyük Türk Şairi Nazim Hikmət və Türk Dünyası" monoqrafiyası qarşımdadır.

Sayın Prof. Dr-un 6000 səhifədən çox böyük Türk Dünyası araşdırmalarına 600 səhifə həcmində "Böyük Türk Şairi Nazim Hikmət və Türk Dünyası" fundamental monoqrafiyası əlavə olundu.

Ali Kafkasyalı'nın bu monoqrafiyanı yazmaqda məqsədi, arzusu nədir?

"İllərlə laqeydliklə üzləşən, şübhə altında baxılan, haqsız yərə yurdundan-yuvasından didərgin salınmış, əsərləri və sair işlərlə Türk dilinə, ədəbiyyatına, sənətinə böyük xidmətlər göstərmiş, təəssüf ki, haqqı yetərincə dəyərləndirilməmiş böyük Türk şairi Nazim Hikməti dünya gəncliyinə, xüsusilə Türk Dünyası gəncliyinə şəxsiyyəti, əsərləri, fəaliyyəti ilə təqdim edən, tanıdan bu kitabın, eyni zamanda Çağdaş Türk Dünyası Ortaq Ədəbiyyatı üçün şövq və hərəkətverici güc verməsini arzu edirik" (Ön sözdən).

Böyük məsuliyyət və inamla bildirim ki, Ali bəy Hocamız Türk-Turan Dünyasının ləyaqətli, vicdanlı, obyektiv söz, elm, bilim adamıdır. Bunu sözləşmə, kiminsə xoşuna gəlməsi üçün yazmıram. Ali bəyin çalışmaları, zəkasının, üreyinin, qələminin ulu Türk Dünyasına verdiyi töhfələr buna sübutdur. Xalqın qədim və müqəddəs dəyərləri - mənəvi aləmi, adət-ənənələri, milli kimliyi, zəngin folkloru, şifahi, yazılı ədəbiyyatı Ali bəy üçün ulvi və ən önəmli meyarlardır. Bunu professorun elmi fəaliyyəti, yaradıcılığı ilə yaxından tanış olanlar yaxşı bilir.

Bunları yazmaqda məqsədim nədir? Böyük Türk şairi Nazim

sərvət elə bir meyardır ki, Ulu Türkün yaradılışındanberi heç vaxt köhnəlmir, onunla yanaşı yaşayır, həqiqət uğrunda savaşı, sahibinin başını uca edir. Bu insanlıq örneğidir. Təsədüfi deyil ki, qardaş Türkiyədə insana "kişi" deyirlər. Yəni, insanın erkəyi də, dişisi də böyük mənada İNSAN, KİŞİ olmalıdır.

və çox yaxşı bir şair idi. Eynən özünün bir şeirində ifadə etdiyi kimi: "Mən bir Türk şairi Nazim Hikmət" (s.1-2).

Zamanın amansız burulğanlarında, rüzgarlarında cəsərlə, dözümlə çabalar göstərən Nazim Hikmət Türk bölgələrində, xüsusilə Azərbaycanda ən yüksək kürsülərdən fəxrə "Mən Türkəm,

nün (anımının) 60-cı ilində nəşr olunan bu böyük elmi tədqiqat əsərinin amalı, məqsədi, məramı Türk tarixini, ədəbiyyatını gənc nəsillərə doğru-dürüst çatdırmaqdır. Bunun üçün də kitabın ilk səhifəsi "Bunları başa düşmək məsuliyyətini öz üzərinə götürərək oxuyan gənclərə!" müraciətlə açılır.

nınır. Təəssüf ki, Nazim Hikmət öz ölkəsində öyrənilməmişdir" (s.5)

Kitabın ilk səhifəsində - "Təqdimat"da Binali Yıldırım yazır: "Hər bir insan kimi Nazim də inanmış, güvənmiş, yanılmış, aldadılmış, amma ömrünün heç bir çağında məmləkətinə və insanına duyduğu sevgidən əl çəkməmişdir. Bu səmimi sevgi qarşılığını tapmış, zamanın bütün inkarlarına rəğmən şair bütün əzəmətiylə varlığını davam etdirmişdir".

Əbədişar hikmətli söz, düşüncə, dünyabaxışbir-birinə doğma, hətta yad xalqlar arasında maddi körpülərdən daha möhkəm, sarsılmaz və etibarlı mənəvi körpülərdir. Söz, bilim, müdrik fikir adamları isə bu mənəvi körpülərin körpüsəlanlarıdır. Nazim Hikmətlərin və digər Vətən, xalq fədailərinin yolunu uğurla davam etdirən Ali bəy də neçə-neçə illərdir ki, iki qardaş - "bir millət, iki dövlət" in milli ruhu, ədəbiyyatı, tarixi, mədəniyyəti, adət-ənənələri arasında körpülər salır. Türk Dünyasını mənəvi körpülərlə birləşdirmək ilahi bir missiyadır ki, bunu Ali bəy elmi-ədəbi fəaliyyəti, milli düşüncəsi və ruhuyla sübut etmişdir. "Səməd Vurğun - Milli Şairə Dair" monoqrafiyasından sonra "Böyük Türk Şairi Nazim Hikmət və Türk Dünyası" kimi böyük tədqiqat işi iki qardaş xalqla bərabər, həm də iki nəhəng poeziya adamının - Səməd Vurğunla Nazim Hikmətin dostluğunun, qardaşlığının elmi fakt və nəticələrlə təcəssümüdür.

Ali bəy "Səməd Vurğun - Milli Şairə Dair" əsərində yazır ki, sağlığında olduğu kimi, vəfatından sonra da Səməd Vurğuna sataşmalar davam etmişdir. Çox təəssüfədir ki, Nazim Hikmət də Səməd Vurğunla eyni taleyi yaşamışdır.

"Deyilən söz yadığıdır" deyən Səməd Vurğun ilə "Günəşi içənlərdən" biri Nazim Hikmətin əbədi və ədəbi dostluğu qoca tarixin yaddaşında ən azı söz ömrü qədər yaşayacaq.

(ardı gələn sayımızda)

"Günəşi içənlərin" vətən və xalq sevdası

Ömrünün bir qismini təcrid-xanalarda, həbsxanalarda keçirməyə, Avropanı qarış-qarış gəzməyə məhkum edilən, məmləkətdən məmləkətə keçərək yaşayan Nazim Hikmət hər yerdə böyük Türk Kişisiydi, qüruru, savaşı, mücadiləsi, şeiri, şairliyi ilə Türkü, Türkçülüğü tanıdırdı.

Ali bəy Nazim Hikməti "anlamayanlara, həm də anlamaq və tanımaq istəməyənlərə" belə təqdim edir:

- Kiminə görə o, ölkəsindən qaçıb başqa bir ölkədə Vətəni əleyhinə fəaliyyət göstərən bir Vətən xainiydi.

- Kiminə görə o, kommunist olaraq ölkə xaricində ölkəsindəki kommunistlərin problemlərini danışır və dünyaya elan edirdi.

- Kiminə görə o, Türk deyildi, Türk millətinin düşməniydi.

- Kiminə görə o, Türkiyə

siz də Türksünüz, ruhumuz, adət-ənənələrimiz, xalqlarımız, dillərimiz qardaşdır" - deyə başladığı söhbətini "məni Türklükdən, xalqımın övladı olmaqdan, millətə əbədi bağlılığımın kimsə, heç bir qüvvə ayıra bilməz" sözləriylə bitirirdi (s.140-141).

Əvvəla, bu kitabı böyük ehtiram və sayğı ilə mənə göndərən müəllifə təşəkkür edirəm. Nədən bəhs edir bu kitab? Bu kitab "illərlə dar çevrələr və çərçivələr içərisinə həbs edilməyə çalışılan bir böyük Türk şairinin haqqını təslim edilməsinə qarşı böyük çabasının məhsuludur" ("Təqdimat"dan, Binali Yıldırım, Türk Dövlətləri Təşkilatı Ağaşaqallar Konseyi (Şurası) Başkanı, Türkiyə Cümhuriyyətinin son Baş Naziri).

Türkiyə Cümhuriyyətinin 100 illiyi və Nazim Hikmətin ölümü-

(ardı gələn sayımızda)